

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par Transatlantisko dialogu: kā uzlabot transatlantiskās attiecības

(2004/C 241/15)

2003. gada 16. un 17. jūlijā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, rīkojoties saskaņā ar Reglamenta noteikumu 29(2) pantu, nolēma izstrādāt pašiniciatīvas atzinumu, kuru nosauca Transatlantiskais dialogs: kā uzlabot transatlantiskās attiecības.

Ārējo attiecību darba grupa, kura bija atbildīga par Komitejas darba sagatavošanu attiecīgajā jomā, pieņēma atzinumu 2004. gada 20. aprīlī. Ziņojumu sniedza Belabeda kundze.

Tās 409. plenārajā sesijā (3. jūnija sēdē), Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja pieņēma sekojošu atzinumu ar balsīm "par" 160, "pret" 15 "atturējās" 18.

1. Darba izpildes kopsavilkums

A. ES-ASV attiecībām ir ilga, savstarpēji izdevīga vēsture un palāšanās uz spēcīgas pamata pārliecības pamatojumiem par atvērtu, demokrātisku sabiedrību. Pēc aukstā kara beigām gan ES gan ASV uzņēmās veidot pilnu un līdzvērtīgu partnerību izmainītajā ģeo-stratēģiskajā vidē. Lai gan izmainītā vide pārbaudīja attiecības vairākos gadījumos, partnerattiecību pamatojums palika iepriekšējais.

B. Sabiedriskā doma abās Atlantijas okeāna pusēs norāda kopējus aspektus, kā arī atšķirības. Kamēr atšķirības ir noteiktākas ārpolitikas jautājumos, vairāk kopēju aspektu nekā varētu uzskatīt ir ekonomiskos, sociālos un apkārtējās vides jautājumos, un ir plaši izplatīta vienprātība, ka nepārtraukts un intensīvs dialogs ir ne tikai nepieciešams ES un ASV ilgtermiņa attiecībām, bet arī pārējai pasaulei.

C. Transatlantiskā ekonomika laika gaitā ir kļuvusi pat vēl saistītāka, nepārprotami ir svarīgas tiešās investīcijām pirms tirdzniecības. Lai gan tirdzniecības debātes iezīmē galvenos jautājumus, tie sastāda mazāk par 1 % no transatlantiskā biznesa. Augošā ekonomiskā savstarpējā atkarība virza uz saspilējumu, kas sniedzas viņpus robežām, ietekmējot galvenās iekšzemes problēmas, tādas kā nodokļu sistēma, vadība vai reglamentēšana.

D. ES un ASV ekonomiskie darbības rezultāti uzrāda nevienādīgu ainu, kura norāda, ka abām ekonomikām ir savas priekšrocības un trūkumi. Gadu no gada abas ekonomikas saskaras ar nopietnām problēmām, kas izraisa nepieciešamību pēc pieaugoša dialoga un sadarbības, lai liktu ekonomikai abās pusēs tekoši darboties cilvēku labā.

E. Izmaiņas ģeopolitiskās problēmās un draudos ir pārbaudījušas attiecības daudzos gadījumos. Labas vadības veidošana un celšana, ieskaitot sabiedriskos partnerus un pilsonisko sabiedrību visā pasaulē, var būt vērtīgs ieguldījums, lai padarītu

pasauli drošāku un uzlabotu pilsoņu iespējas piedalīties lēmumu pieņemšanā, kas nosaka viņu dzīves un darba apstākļus.

F. Lai gan globalizācija ir atvērusi durvis daudziem guvumiem, veicinājusi atvērtu sabiedrību un atvērtu ekonomiku, kā arī tirdzniecības, ārzemju investīciju un labklājības pieaugumu visā pasaulē, tai nav bijusi pozitīva ietekme uz visiem. Apvienojot savas pūles, ES un ASV var dot savu ieguldījumu, ietekmējot globalizācijas ekonomisko, sociālo un apkārtējās vides potenciālu, uzlabojot vadību gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī, ieskaitot sociālo un pilsonisko dialogu.

G. Abas puses pasvīturo ES-ASV un daudzpusējā konteksta attiecību stratēģisko nozīmi, jo globālām problēmām vajag apvienotus spēkus. Nesenie ierosinājumi uzlabot institucionālos pasākumus transatlantiskās attiecībās ir uzsvēruši ilgstoša un intensīva dialoga nozīmi, gan ar nolūku veidot attiecības gan ar nolūku sadarboties ar starptautiskajām institūcijām un citām pasaules daļām.

H. EESK atbalsta transatlantisko sadarbību un iesaka to nostiprināt un paplašināt gan iesaistot visiespējami plašāko interešu un izpildītāju loku, gan attīstot un paplašinot pieeju, lai ietvertu jautājumus, kas attiecas uz Dialogiem un tiem attiecīgajiem vēlētajiem abās Atlantijas okeāna pusēs.

I. Saskaņā ar Īrijas prezidentūru, EESK atbalsta transatlantisko sadarbību un konstruktīvo attiecīgo interešu sabiedrību iesaistīšanu no Amerikas un Eiropas pilsoniskās sabiedrības. Tādēļ EESK atbalsta pilsoniskās sabiedrības tīklu nostiprināšanu un paplašināšanu, ieskaitot Dialogus un ir gatava sniegt ieguldījumu, lai palielinātu informāciju un mijiedarbību starp šiem tīkliem un dialogiem, kuri varētu virzīt uz pastāvīgu un ilgstošu sadarbību, un Transatlantiskās un/vai ASV Ekonomikas un sociālo lietu komitejas izveidi.

J. EESK piedāvā būt par vietu, lai veicinātu dialogu un savestu kopā iesaistītās puses. Komiteja šajā kontekstā piedāvā noorganizēt konferenci kopā ar iesaistītajiem izpildītājiem un institūcijām, lai nostiprinātu dialogu. Ieguvums no nostiprinātā dialoga sastāvētu no pilsoniskās sabiedrības aktivizēšanas abās Atlantijas okeāna pusēs, ne tikai ES un ASV, bet arī visas pasaules ilgtermiņa interesēs.

2. Iemesls

2.1 ES-ASV attiecībām ir ilga, savstarpēji izdevīga vēsture, kas bija īpaši intensīva aukstā kara laikā. Maršala plāns Eiropas atdzimšanai bija viena no vissvarīgākajām šī laikmeta sastāvdaļām. Pēc aukstā kara beigām ASV un ES pieņēma virkni dokumentu, lai noteiktu principus un nodrošinātu struktūru turpmākai sadarbībai izmainītā ģeo-stratēģiskā vidē⁽¹⁾. Šo līgumu būtība bija miera, stabilitātes un ekonomiskās izaugsmes veicināšana, reaģējot uz globālajām problēmām, sadarbojoties ekonomiskajā jomā, kā arī būvējot tiltus pāri Atlantijas okeānam. 1999. gada 21. jūnijā ES-ASV samītā Bonnā tika pieņemta Bonnas deklarācija, kur abas puses uzņēmās veidot "pilnīgu un līdzvērtīgu partnerību" ekonomikas, politiskajos un drošības jautājumos.

2.2 Šie līgumi, kurus EESK atbalstīja un kuri izveidoja virkni instucionālu līgumu, starp tiem Transatlantisko dialogu, deva iespēju sociāliem partneriem un pilsoniskai sabiedrībai piedalīties šajos pasākumos.

2.3 90.gadu laikā kā arī pēdējos gados, attiecības ir gājušas caur dažādiem cikliem, kuros valstīm abās Atlantijas okeāna pusēs vajadzēja vieglāk vai grūtāk pielāgoties pie jaunajām realitātēm. Kamēr stiprās transatlantiskās partnerības pamatjumi paliek tie paši, šī izmaiņas noveda pie transatlantiskā saspīlējuma un domstarpībām, daļēji no atšķirībām uzskatos un orientācijā, daļēji nepiemērotu instucionālo pasākumu rezultātā⁽²⁾.

2.4 Lai veicinātu dialogu un orientētu politiku uz kopējiem mērķiem, var būt noderīgi palūkoties uz iesaistīto cilvēku viedokļiem, kuri izteikti sabiedriskās domas un viedokļu aptaujās (tādās kā Vācu Maršala fonda no ASV vai Pjū Izpētes

centra aptaujās)⁽³⁾. Sabiedriskā doma ASV un Eiropā parāda kopējus iemeslus, kā arī atšķirības⁽⁴⁾. Amerikāņi un eiropieši ir vienota pārliecība par atvērtu demokrātisku sabiedrību, cieņu pret cilvēka tiesībām un tiesiskumu, kā arī ticību uz tirgu pamatotām ekonomikas politikām.⁽⁵⁾ Tomēr viņu vērtības ne vienmēr ir vienādas. Kad jautāja, vai eiropiešiem un amerikāņiem ir atšķirīgas sociālās un kultūras vērtības, lielākā daļa abās Atlantijas okeāna pusēs piekrita (83 % no ASV un 79 % no Eiropas respondentiem⁽⁶⁾).

2.5 Lai gan amerikāņi bija lielāki internacionālisti 2002. gadā nevis pirms 2001. gada 11. septembra, amerikāņu un eiropiešu viedoklis būtiski atšķiras par ārzemju politikas jautājumiem, tādos kā ASV globālā vadība vai kā reaģēt uz draudiem⁽⁷⁾. Gan amerikāņi, gan eiropieši kā problēmu saskata vienpusējību. Abām pusēm ir pozitīvs viedoklis par Apvienotām Nācijām un viņi vēlas to nostiprināt, bet amerikāņi vēlas ANO apiet, ja to prasa nacionālās intereses. Lai gan glēva vara rodas gan no ASV kultūras, gan no ASV politikas⁽⁸⁾, Eiropa liek uz to lielāku uzsvāru⁽⁹⁾ un lielākā daļa abās Atlantijas okeāna pusēs saka, ka ES glēvai varai var būt ietekme, lai atrisinātu pasaules problēmas caur diplomātiju, tirdzniecības vai attīstības palīdzību⁽¹⁰⁾.

2.6 2003. gadā vairāk amerikāņu atbalstīja iespēju, lai tiem būtu stiprs Eiropas partneris, kamēr eiropieši mazāk vēlējas paļauties uz Amerikas Savienoto Valstu ārzemju politikas pozīciju.⁽¹¹⁾ Kamēr visticamāk, ka karš Irākā ir ietekmējis šo eiropiešu viedokļa maiņu, "negaidīti amerikāņi liekas pozitīvāk noskaņoti pret Eiropas Savienību.

Šis simetriskuma trūkums, ar sliktākām eiropiešu jūtām pret ASV un labākām amerikāņu jūtām pret ES, ir pārsteidzošs un potenciāli nozīmīgs politikas veidotājiem abās Atlantijas okeāna pusēs⁽¹²⁾.

⁽³⁾ Skatīt: Transatlantiskās tendences 2003, pētījums, kuru veicis Vācijas Maršala fonds no Amerikas Savienotajām Valstīm un Pjū Izpētes centrs: Sabiedrība ir internacionālistiskāka nekā 1990.gados; publicēts 2002. gada 12. decembrī; <http://people-press.org/reports/print.php3?PageID=656>

⁽⁴⁾ Transatlantiskās tendences 2003

⁽⁵⁾ Kristofers J. Makins (Amerikas Savienoto Valstu Atlantijas Padomes prezidents): Transatlantiskās partnerības atjaunošana: Kādēļ un kā?, Paziņojums, kas sagatavots Starptautisko Attiecību komitejas palātas Eiropas apakškomitejai 2003. gada 11. jūnijā.

⁽⁶⁾ Transatlantiskās tendences 2003

⁽⁷⁾ Pjū Izpētes centrs: Sabiedrība ir internacionālistiskāka nekā 90. gados; publicēts 2002. gada 12. decembrī; <http://people-press.org/reports/print.php3?PageID=656>

⁽⁸⁾ Džozefs Nye Jr: Propaganda nav metode: glēvā vara, The International Herald Tribune, 2003. gada 10. janvāris; www.ksg.harvard.edu/news/opeds/2003/nye_soft_power_011003.htm

⁽⁹⁾ Roberts Kagāns: No Paradīzes un Varas: Amerika un Eiropa Jaunajā Pasaules Kārtībā, Knopfs 2003

⁽¹⁰⁾ Transatlantiskās tendences 2003

⁽¹¹⁾ Transatlantiskās tendences 2003

⁽¹²⁾ Transatlantiskās tendences 2003

⁽¹⁾ Transatlantiskā deklarācija (1990), Jaunā Transatlantiskā dienaskārtība (JTD) un ES-ASV Vienoto darbību plāns (1995), Transatlantiskā Ekonomiskā partnerība un Jaunais Transatlantiskais tirgus laukums (1998)

⁽²⁾ Cf. Kristofers J. Makins (Amerikas Savienoto Valstu Atlantijas Padomes prezidents): Transatlantiskās partnerības atjaunošana: Kādēļ un kā? Paziņojums, kas sagatavots Starptautisko Attiecību komitejas palātas Eiropas apakškomitejai 2003. gada 11. jūnijā

2.7 Par sociāliem jautājumiem, biznesu un apkārtējo vidi ir vairāk kopēju perspektīvu nekā varētu uzskatīt, kuras tomēr nav atspoguļotas valdības līmenī. Kamēr ir zināms, ka eiropiešiem ir svarīga sociālā un apkārtējās vides dimensija, kuru Eiropa ir pastiprinājusi politiskajā demokrātijā, arī amerikāņi liek uzsvāru uz atbalstu nabadzīgajiem un apkārtējās vides aizsardzību. Ekonomika, izglītība un sociālā apdrošināšana dominē ASV sabiedriskās kārtības programmā⁽¹⁾. Kamēr amerikāņi dod iespēju un slavē individuālos uzņēmumus, divas trešdaļas saskata vajadzību pēc valdības drošības tīkla nabadzīgajiem⁽²⁾ un garantiju, ka katram pilsonim pietiekami ko ēst un vieta, kur gulēt. Vairāk nekā 50 % saka, ka valdībai vajadzētu palīdzēt nabadzīgajiem, pat ja tas nozīmē lielākus parādus, 86 % piekrīt, ka vajag stingrākus likumus un noteikumus, lai aizsargātu apkārtējo vidi, 65 % piekrīt, ka cilvēkiem vajadzētu būt gataviem maksāt augstākas cenas, lai aizsargātu apkārtējo vidi, puse no cilvēkiem saka, ka nodokļu sistēma nav godīga pret tiem un ka ir ievērojams atbalsta apjoms (vairāk par 75 %), lai ierobežotu un kontrolētu cilvēkus, kas ierodas ASV, lai tur dzīvotu. Liekas, ka amerikāņi līdz zināmai pakāpei arī pievienojas eiropiešu uzskatam par Ģenētiski modificētiem organismiem (ĢMO), jo 92 % no viņiem ir piekritēji, lai ĢMO marķētu⁽³⁾.

2.8 Ir plaši izplatīta vienprātība, ka ir nepieciešams pamatīgāks, intensīvāks un nepārtrauktais dialogs, kas izveidots uz kopējām interesēm, lai pārspētu atšķirības un atzītu kopējās intereses kopējā programmā daudzās pasaules ekonomikas jomās. EESK iepriekšējos atzinumos ir atzīmējusi transatlantiskās partnerības svarīgumu un uzsvērusi, ka plaši pamatotai partnerībai un sadarbībai jāpamatojas uz savstarpēju saprašanos un cieņu vienam pret otru redzējumiem, vērtībām, interesēm un sabiedrības modeļiem⁽⁴⁾.

3. Transatlantisko attiecību dimensijas

3.1 Vissvarīgākās dimensijas, kas ir Transatlantisko attiecību pamatā ir sekojošas: ES-ASV ekonomiskās un tirdzniecības attiecības, globālā politika un drošība, globalizācija- starptautiskā ekonomiskā, sociālā un apkārtējās vides attīstība, transatlantiskās institūcijas, uzticēšanās transatlantiskajai partnerībai un daudzpusīga vadība

(1) Pjū Izpētes centrs: Ekonomika, izglītība, sociālā apdrošināšana dominē pār sabiedrības politikas programmu, publicēts: 2001. gada 6. septembrī, www.people-press.org/reports/print.php3?PageID=33

(2) Pjū Izpētes centrs: 2004. gada politiskā ainava, 39ff.lappuse; ietvertās kategorijas: pilnīgi piekrīt un gandrīz piekrīt, www.people-press.org

(3) ABC-aptauja pēc Süddeutsche Zeitung, 19.8.2003.

(4) EESK: Transatlantiskās partnerības un dialoga spēcīnāšana (OV C 221 no 07.08.2001.)

3.2 ES-ASV ekonomiskās un tirdzniecības attiecības

3.2.1 Kā Kvinlana (Quinlan) ziņojums⁽⁵⁾ par Transatlantiskām ekonomikas attiecībām rāda, transatlantiskā ekonomika ir kļuvusi pat vairāk saistīta un savstarpēji atkarīga kopš Berlīnes mūra krišanas, un ārzemju investīcijas skaidri atrodas pirms nozīmīguma tirdzniecībā.

3.2.2 Piemēram, aptuveni puse no ASV ārējām investīcijām 1990. gados bija ieguldītas Eiropā. Eiropas investīciju ieguldījums ASV 2000. gadā bija gandrīz par 25 % lielāks nekā Amerikas ieguldījums Eiropā. 2001. gadā un lielākajā daļā 1990. gadu, gandrīz puse no kopējās ASV kompāniju globālās peļņas tika gūta Eiropā. ASV firmas investēja divreiz lielāku kapitālu Meksikā, nekā Nīderlandē. Tikai Teksasā Eiropas investīciju ir daudz vairāk nekā visu ASV investīciju Japānā.

3.2.3 Lai gan transatlantiskās tirdzniecības strīdi tiek plaši atspoguļoti presē, tirdzniecība pati par sevi sastāda mazāk par 20 % no transatlantiskās tirdzniecības, un ES-ASV tirdzniecības strīdi mazāk par 1 % no transatlantiskās tirdzniecības. Neskatoties uz agrajām brīdinājuma ierīcēm, kas izstrādātas 1999. gadā, debates par tirdzniecības aizsardzības ierīcēm (tādām kā drošības pasākumi, antidempinga un kompensācijas nodokļi), uz subsīdijām attiecināmiem jautājumiem, intelektuālā īpašuma tiesībām un citiem pasākumiem tādās jomās, kā tērauda, bānānu, vēršu hormonu, ģenētiski modificētie organismi (ĢMO), zīmoli/ģeogrāfiskie rādītāji ir izraisījušas nopietnas nesaskaņas un strīdus. Uz 2004. gada 16. martu ES PTO bija 14 aktīvi strīdi ar ASV⁽⁶⁾. Visnenākajā gadījumā, attiecībā uz Ārzemju Tirdzniecības korporācijām; ES ir aplikusi ar nodokli virkni ASV produktu, kas tiks veikts tik ilgi, kamēr netiks uzlabota ASV likumdošana šai jomā, kuru PTO ir nosaukusi par nelikumīgu.

3.2.4 Daži no saspīlējumiem starp ES un ASV rodas no augošās ekonomiskās savstarpējās atkarības. Daudzos gadījumos tie nav tradicionālie "pierobežas" tirdzniecības strīdi, bet tie sniedzas pāri robežām un ietekmē tādu būtisku iekšzemes jautājumus, veidus kā amerikāņi un eiropieši tiek aplikti ar nodokļiem, kā mūsu sabiedrības tiek vadītas, vai kā mūsu ekonomikas tiek regulētas⁽⁷⁾.

(5) Džezeffs P. Kvinlans: Atsvešināšanās vai augšana kopā? Transatlantiskās Ekonomikas prioritātes. Vašingtona, DC, Transatlantisko attiecību centrs, 2003

(6) ES-Komisija: Vispārējs pārskats pār aktīvo PTO strīdu atrisināšanas gadījumiem, iesaistot EK kā apsūdzētāju vai atbildētāju http://europa.eu.int/comm/trade/issues/newround/index_en.htm

(7) Džezeffs P. Kvinlans: Atsvešināšanās vai augšana kopā? Transatlantiskās Ekonomikas prioritātes. Vašingtona, DC, Transatlantisko attiecību centrs, 2003. gads

3.2.5 ES un ASV ekonomiskie rādītāji rada neviendabīgu ainu. Pretēji plaši izplatītajam uzskatam, ka ASV ekonomikas rādītāji ir labāki nekā Eiropas, pat ja SVF un ESAO dati rāda, ka Eiropai ir labāki rādītāji dažās jomās⁽¹⁾. Taisnība, ka kopējie izaugsmes rādītāji ASV ir augstāki nekā Eiropā, bet dzīves līmenis, ja to mēra ar IKP uz vienu cilvēku, ir straujāk audzis ES nekā ASV.

3.2.6 Par darba ražīgumu ir dažādi rādītāji, atkarībā no aplūkotā laika brīža. ASV ražīgums vidēji ir augstāks nekā ES ražīgums kopš 1995. gada, bet zemāks ilgākā laika periodā no 1990. gada līdz 2002. gadam. Pat ja tas ASV ir vidēji augstāks, piecās Eiropas valstīs tas ir labāks. Bezdarba līmenis vidēji ir augstāks Eiropā, bet septiņās Eiropas valstīs ir zemāks bezdarba līmenis kā ASV.

3.2.7 Bezdarbs ir problēma gan ekonomikā kopumā, jo tas nozīmē neizmantošanos resursus – gan cilvēkiem, it īpaši ja bezdarbu pavada sociālās aizsardzības trūkums. Piedevām makroekonomikas politikai, tādi faktori kā izstrādātā darba tirgus struktūra, izglītības līmenis, vai sociālo aizsardzības sistēmu veidi, var lielā mērā ietekmēt līdzdalības rādītājus. Bezdarbs kopā ar ienākumu nevienādību, sociālās aizsardzības trūkumu, kā arī izglītības līmenis ir viens no faktoriem, kas ietekmē un izskaidro nabadzības rādītājus.

3.2.8 Vidēji Eiropā ir augstāki nodokļi nekā ASV. Tomēr to ne vienmēr rada konkurences trūkums. Ja nodokļi tiek pareizi iztērēti, tie var palielināt ekonomikas ražīgumu. Pasaules Ekonomikas forums ir to apzinājis, mainot aprēķina metodes valsts budžetam, kas noveda pie fakta, ka saskaņā 2003.-2004. gada Globālās konkurētspējas ziņojumu Somija pārspēja ASV, kamēr Zviedrija un Dānija arī ir uzlabojušas savu vietu, tagad ieņemot trešo un ceturto vietu (pirms tam 5. un 10.)⁽²⁾.

3.2.9 Raugoties uz ražīgumu un nodokļiem vienlaicīgi, mēs redzam, ka augstāki nodokļi ne vienmēr bremzē ražīgumu. No piecām valstīm, kas uzrāda lielāku ražīguma izaugsmi nekā ASV kopš 1995. gada: Beļģija, Austrija, Somija, Grieķija un Īrija un sešām valstīm, kurām ir bijis augstāks ražīguma līmenis: Vācija, Nīderlande, Īrija, Francija, Beļģija un Norvēģija (kura nav ES dalībvalsts), tikai Īrija ir zemo nodokļu valsts.

3.2.10 Mācība no tā ir sekojoša: ES un ASV ekonomikas ir cieši saistītas. Tām abām ir priekšrocības un trūkumi. Abām

ekonomikām ir nopietnas problēmas gadiem, kas izraisa vajadzību pēc pieaugoša dialoga un sadarbības, lai ekonomika darbotos vienmērīgi cilvēkiem abās pusēs.

3.3 Globālā politika un drošība

3.3.1 Pāreja no Aukstā kara situācijas, kura spēcīgi iezīmēja līdzīgās ES un ASV intereses, uz situāciju, kurā galvenajām stratēģiskajām problēmām ir atšķirīga ģeogrāfiskā izcelsme un kuru draudu izcelsme ir izmainījusies, iezīmē atšķirības uzskatos, kā apieties ar draudiem.

3.3.2 Globalizācijas potenciāls vienmēr ir bezgalīgs un ir atvēris durvis daudzām priekšrocībām. Tomēr tur ir iesakņojusās un pastāvīga nelīdzsvarotība patreizējās globālās ekonomikas darbībā. Lielākā vairākuma vīriešu un sieviešu skatījumā, globalizācija nav apmierinājusi viņu vienāršos un likumīgos centienus pēc piemērota darba un labākas nākotnes viņu bērniem. Tā kā atvērtās sabiedrības baida globālais terorisms, globālās vadības vajadzības, lai fokusētos uz cilvēku rūpēm un centieniem un uzlabotu atbildīgumu un demokrātiju gan nacionālajā gan starptautiskajā līmenī, lai palielinātu globālo drošību. Globalizācijai jābalstās uz vispārzināmām vērtībām un cieņu pret cilvēku tiesībām un personīgo pašlepnumu⁽³⁾. Ja globalizācija ir bijusi veiksmīgāka, pasaule var sanākt ciešāk kopā un kļūt laimīgāka. Labāka globalizācija ir atslēga uz labāku un drošāku dzīvi cilvēkiem visur 21. gadsimtā. Ja to turpinās slikti organizēt, neapmierinātība ar globalizāciju pieaugs.

3.3.3 Šajā kontekstā, cīnoties ar korupciju, diktatūru un neveiksmīgām valdībām, kā arī sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības veidošanu visā pasaulē, it īpaši valstīs, kur labas vadības struktūras ir vājas vai ir tikai attīstījušās, var būt veiksmīgs ieguldījums, lai padarītu pasauli drošāku un uzlabotu pilsoņu iespējas piedalīties lēmumu pieņemšanā, kas ietekmē viņu dzīves un darba aptākļus.

3.3.4 EESK ieguldījums, lai izveidotu un nostiprinātu sociālo un pilsonisko dialogu nākamajās ES dalībvalstīs, kā arī trešās valstīs, ir sena tradīcija. EESK arī ir aktīvi piedalījies ES Barseļonas procesā, kurš var radīt noderīgu pamatu veidošanai. Turklāt demokratizācijas procesa atbalstīšana un, piemēram, sociālo partneru izveide Irākā var kļūt par kopēju ES un ASV projektu.

⁽¹⁾ Filips Legrāns: Eiropas spēcīgā ekonomika, <http://www.philippelegrain.com/Articles/europe%20smightyec.html>

⁽²⁾ Pasaules Ekonomikas forums: globālās konkurētspējas ziņojums 2003 – 2004. gads; <http://www.weforum.org>

⁽³⁾ SDO: Godīga globalizācija: iespēju radīšana visiem, Ženēva, 2004. gada 24. februāris

3.3.5 Transporta drošība arī ir sektors, kas aicina uz sadarbības uzlabošanu starp ASV un ES. EESK ⁽¹⁾ redz "steidzamu vajadzību ES virzīt starptautiski, lai attīstītu plašāku drošības struktūru, kura arī risinās terorisma cēloņus un ne tikai mēģinās likvidēt tā iedarbību [...] Sniegtais starptautiskais raksturojums jūras un gaisa transportam, drošības prasības balstās uz savstarpēju vienošanos, neoficiāli izmantotu un realizētu bez diskriminācijas, tikmēr atļaujot visefektīvāko tirdzniecības plūsmu". Turklāt EESK brīdināja, ka "Eiropas filozofija un kultūra atbalsta dziļu cieņu pret cilvēku tiesībām un jebkuru reakciju pret terorisma draudiem, neapejot šos ilgi lolotos principus". ASV/ES līgums par konteineru drošību (2003. gada novembris) un tā īstenošana dod iespēju diskusijām par Transatlantisko dialogu. ASV un ES arī sadarbojas starptautiskā līmenī SDO par jūrasbraucēju identitāti un Starptautisko Jūras organizāciju kopā ar SDO par ostas iekārtu drošību un aizsardzību.

3.4 Globalizācija - starptautiskā ekonomiskā, sociālā un apkārtējās vides aizsardzības attīstība

3.4.1 Globalizācija ir atvērusi durvis daudzām priekšrocībām, veicinājusi atvērtu sabiedrību un atvērtu ekonomiku un veicinājusi brīvāku preču, ideju un zināšanu apmaiņu. Patiesa globāla sirdsapziņa ir sākums, lai pierādītu, ka tā ir jūtīga pret nabadzības netaisnību, apvienību brīvības nerespektēšanu, dzimumu diskrimināciju, bērnu darbu un apkārtējās vides degradāciju visur kur tā var notikt ⁽²⁾.

3.4.2 Tomēr par spīti tirdzniecības, ārzemju investīciju un pasaule labklājības pieaugumam, globalizācijai nav pozitīva ietekme uz visiem. Barjeru samazināšana tirdzniecībā un kapitāla kustībā, kā arī pakalpojumiem un cilvēku kustībai visā pasaulē, ir atvieglājusi globālo avotu izmantošanu kompānijām, bet arī ir radījusi apstākļus sacensībai ar uztraucošo ietekmi uz strādniekiem, nodokļiem un finansiālo sociālās aizsardzības sistēmas un vispārējo interešu pakalpojumu ilgspeju. Tā ir novedusi pie nabadzības pieauguma 54 valstīs visā pasaulē kopš 1990.gada ⁽³⁾. Ir palielinājusies nevienlīdzība starp valstīm un valstīs, pasaules ekonomikas stabilitāte ir iebiedēta ar fināšu tirgu nepastāvību, kā arī ar makro-ekonomisko nelīdzsvarotību, tādu kā valūtas attiecības un tirdzniecības nelīdzsvarotība.

⁽¹⁾ EESK: Atzinumi CESE 156/2002 un OV C32 no 05.02.2004.

⁽²⁾ SDO: Godīga globalizācija: iespēju radīšana visiem, Ženēva, 2004.gada 24.februāris

⁽³⁾ UNHDR 2003, pēc: Süddeutsche Zeitung, 9.7.2003

3.4.3 Apvienojot savas pūles ES un ASV var dot ieguldījumu, pilnībā demonstrējot ekonomisko, sociālo un apkārtējās vides globalizācijas potenciālu, uzlabojot vadību gan nacionālajā gan starptautiskajā līmenī, kā arī uzlabojot noteikumus starptautiskai tirdzniecībai, investīcijām, finansēm un migrācijai, ņemot vērā visu intereses, tiesības un atbildības un tādejādi sasniedzot plašāku un vienlīdzīgāku izaugsmes priekšrocību izplatīšanu, kas var nodrošināt drošību un stabilitāti visu labā.

3.4.4 Šajā kontekstā jāuzlabo globālā vadība. Starptautiskās organizācijas, kurām ir atšķirīgi uzdevumi, jāaskaņo savi centieni. Labākai globalizācijas administrēšanai nepieciešams PTO, SVF, Pasaules bankas un ESAO saskaņots darbs ar citām starptautiskām organizācijām, it īpaši ar SDO un ANO, kā arī šo institūciju uzlabota vadība, ieskaitot sociālo un pilsonisko dialogu.

3.4.5 EESK pasvītro pamata darba standartu respektēšanas un īstenošanas nozīmi un apsveic ASV Finanšu ministrijas centienus saglabāt uz nākotni vērsto dinamiku, kuri rodas respektējot Pasaules bankas un SVF atzītus darba standartus, kas jāintegrēti viņu attīstības programmā ⁽⁴⁾.

3.4.6 EESK apšaubā Starptautiskā valūtas fonda radikālo darbu tirgus noregulēšanā Eiropā ⁽⁵⁾, uzskatot, ka tam varētu būt nopietna iedarbība uz Eiropas Sabiedrības modeli, norādot, ka sociālās rošības tīkli ekonomiskās recesijas laikā var kalpot kā automātiski stabilizatori.

3.4.7 Abās Atlantijas okeāna pusēs palielinās bažas par to, ka darba vietas eksportē uz citiem reģioniem tehnoloģisko iespēju, mazāku tirdzniecības barjeru, kā arī konkurētspējīgu priekšrocību rezultātā caur dažādām nolikumu sistēmām, kas pamatā sastāv no zemākiem darba, apkārtējās vides un dzīvnieku aizsardzības standartiem. Ekonomisti ir plaši akceptējuši šo tendenci kā loģisku brīvās tirdzniecības fenomenu ⁽⁶⁾, kas ir padarījis iespējamu viegli pārvietot darba vietas uz zemo algu valstīm. Tiek sagaidīts, ka tas nākotnē izraisīs ilgtermiņa strukturālo bezdarbu. Tā kā gan ES līgumi gan projekts ES konstitūcijai aicina uzlabot dzīves un darba apstākļus, daži domā par nepieciešamību paaugstināt darba un apkārtējās vides standartus, un dzīves un darba apstākļus šajā valstīs, tajā pašā laikā tos saglabājot un uzlabojot Eiropā un ASV.

⁽⁴⁾ ASV Finanšu ministrijas naodaļa: 2002.gada ziņojums Kongresam par darba jautājumiem un starptautiskām finansiālajām institūcijām, 2003. gada 31. marts,

⁽⁵⁾ SVF (Starptautiskais valūtas fonds) Pasaules ekonomikas apskats, 2003. gada aprīlis, IV nodaļa: Bezdarba un darba tirgus institūcijas: kādēļ atmaksājas reformas.

⁽⁶⁾ Amerikas sagatavošana sacensties globāli: Forums par piekastes zvejošanu, Brūkinga institūcija, 2004. gada 3. marts; www.brook.edu/comm/op-ed/20040303offshoring.htm

3.4.8 Saistībā ar skandāliem, kuros pēdējos gados bija iesaistītas lielas Akciju sabiedrības, sabiedriskā doma ASV ir kļuvusi kritiskāka par lielajiem uzņēmumiem: 77 % no amerikāņiem saka, ka pārāk daudz varas ir koncentrēts dažu lielo kompāniju rokās, 62 % saka, ka biznesa korporācijas pārāk daudz nopelna⁽¹⁾. Tādējādi galvenais jautājums ir uzņēmuma vadība un kontrole (Corporate governance). Turklāt, lai nostiprinātu jau veiktās darbības, kā Sarbanes-Oxley likums ASV, ESAO (OECD) korporatīvās vadības principu un aktivitāšu pārskatīšana ES un nacionālajā līmenī, tiek prasīti saskaņoti centieni, lai pārliecinātos, ka korporācijas tiek vadītas atbilstošā veidā, kas ņem vērā visu to akciju turētāju intereses.

3.4.9 Gan ES gan ASV ir mudinājušas uz progresu Dohas raundā. Lai pārliecinātos, ka pilsoniskās sabiedrības viedokļi tiek labāk iekļauti sarunās ES līmenī, Eiropas komisijas DG tirdzniecība pilsonisko sabiedrību iesaista sagatavošanā un sekojošās sarunās, un EESK ir pilnībā iesaistīta šajā procesā. EESK arī uzņemsies iniciatīvu, lai organizētu dialogu ar saviem partneriem visos kontinentos, lai dotu lielāku ieguldījumu procesā un šajā sakarā organizēs konferenci par PTO jautājumiem⁽²⁾ 2004. gada jūlijā.

3.4.10 Apkārtējās vides un klimata izmaiņas ir nepārprotamas jomas, kur iedzīvotājiem abās pusēs ir vienotas rūpes, bet valdībām ir diezgan atšķirīgas viedokļi. Pentagons ir nesen publicējis pētījumu par klimata izmaiņu dažādu scenāriju drošības rezultātiem. Ņemot vērā pašreizējās domstarpības par Kijoto protokola ratifikāciju, klimata izmaiņu iespējamā ietekme noteikti ir viens no svarīgākajiem, lai gan sarežģītākajiem apspriežamajiem jautājumiem.

3.4.11 EESK vairākos gadījumos ir arī uzsvērusi pastāvīgas attīstības nozīmi. Kamēr starptautiskās sanāksmēs tiek izdarīti nopietni paziņojumi un tiek noslēgti līgumi, ieskaitot Zemes samitu, Tūkstošgades mērķus vai Lisabonas stratēģiju, konkrētas darbības joprojām kavējas. Tādēļ EESK uzsver savu aicinājumu pēc attīstības, kas izteikts vairākos atzinumos⁽³⁾.

3.4.12 ES ir uzsvērusi pārtikas drošības, patērētāju aizsardzības un dzīvnieku dzīves apstākļu lomu Dohas-PTO-sarunās, kopā ar tirdzniecības politikas pasākumiem. ES domā, ka ir nepieciešams, lai būtu labāki, caurskatāmāki likumi starptautiskā tirdzniecībā, attiecībā uz pārtikas drošību.

3.4.13 Lauksaimniecības produktu tirdzniecība ir viens no visgrūtākajiem tematiem kopā ar jautājumiem, tādēļ kā govju trakumsērga (BSE), vēršu hormoni, lauksaimniecības sistēma, pārtikas drošība un Ģenētiski modificētie organismi (ĢMO). ES un ASV ir ļoti liela tirdzniecības un komercijas sadarbība agrobiznesa nozarē. Šiem diviem lielajiem tirdzniecības partneriem ir dažas tirdzniecības politikas grūtības attiecībā uz ĢMO hormoniem. Ir svarīgi atzīt, ka ES un ASV ir sasniegušas konstruktīvus kompromisus notiekošajā Dohas raundā, it īpaši lauksaimniecības sektorā. ES ir pasvītrojusi Eiropas lauksaimniecības modeļa nozīmi, respektējot apkārtējo vidi un dzīvnieku dzīves apstākļus un mērenās reformās lauksaimniecības politikā, kur būtu ļoti svarīgi ņemt vērā jaunattīstības valstu ne-tirdzniecības intereses un izvēles nākamajos tirdzniecības līgumos un likumos.

3.4.14 Paplašināšanās. Pēdējā ES paplašināšanās parāda ES tās lielāko izaicinājumu, kurš tai jāpārvar un tajā pašā laikā rada dinamisku procesu Eiropas apvienošanai, nostiprinot mieru, drošību un labklājību visā kontinentā. Gan ES gan ASV ir ieinteresētas jauno ES dalībvalstu attīstībā, kā arī attiecību uzlabošanā ar Krieviju un ES jaunajām kaimiņvalstīm, kā arī cilvēktiesību un demokrātijas veicināšanā.

3.5 Transatlantiskās institūcijas

3.5.1 Institucionālie līgumi, kurus nodrošina 1990. gadu līgumi, ir bijuši neapmierinātības avots. Tam par iemeslu bijusi varas asimetrija starp ES un ASV, atšķirīgais NATO, ES un citu institūciju biedru skaits, nepilnīga ES integrācija un vispārēja neapmierinātība ar ES -ASV samitu⁽⁴⁾.

3.5.2 Pēdējie priekšlikumi, lai uzlabotu institucionālos līgumus, parāda, ka vissvarīgākais attīstības faktors ir stiprināšana un intensīva dialoga uzsākšana par vissvarīgākajiem jautājumiem, vienalga kurā institucionālajā vidē tas liekas vispiemērotākais. Diemžēl neviena no metodēm neņem vērā labumus, kurus var iegūt, ieskaitot sociālos partnerus un pilsonisko sabiedrību.

3.6 Piesaiste transatlantiskai partnerībai un daudzpusējai vadībai⁽⁵⁾

3.6.1 Abas puses pasvītī ES -ASV attiecību stratēģisko nozīmi un daudzpusējo kontekstu, jo globālām problēmām vajag apvienotus spēkus.

⁽¹⁾ Pew izpētes centrs 2004. gada politiskā ainava

⁽²⁾ Pilsoniskās sabiedrības ieguldījums PTO darbā, 2004. gada 8. jūlijs, EESC, Brisele

⁽³⁾ Lisabonas stratēģija un ilgstošā attīstība, OV C 95 no 23.04.2003; Uz globālo partnerību virzītā ilgstošā attīstība, Brisele, 2002. gada 30. maijs, OV C 221, 7.9.2002.

⁽⁴⁾ Kristofers J. Makins (Amerikas Savienoto Valstu Atlantijas Padomes prezidents): Transatlantiskās partnerības atjaunošana: Kādēļ un kā?, Paziņojums, kas sagatavots Starptautisko Attiecību komitejas palātas Eiropas apakškomitejai 2003. gada 11. jūnijā.

⁽⁵⁾ Daudzpusējā vadība nozīmē lēmumu pieņemšanu noteiktās starptautiskajās institūcijās, tādās kā ANO, PTO, SVF, Pasaules banka, SDO, ESAO u.c.

3.6.2 Kā Eiropas Padome paziņoja 2003. gada decembrī, "transatlantiskās attiecības ir neaizstājamas un ES paliek pilnībā saistījusies ar konstruktīvu, līdzsvarotu un progresīvu partnerību ar mūsu transatlantiskajiem partneriem" ⁽¹⁾.

3.6.3 EESK piekrīt Eiropas Padomei, ka ir ļoti svarīgi saglabāt pastāvošo dialogu kā stratēģiskiem partneriem un apsveic Padomes centienus veicināt visas dialoga formas starp likumdevēju orgāniem un pilsonisko sabiedrību abās Atlantijas okeāna pusēs.

3.6.4 Strādājot kopā abpusēji un daudzpusējo institūciju struktūrās, transatlantiskie partneri apvienos vīziju un spējas, kas nepieciešamas, lai ķertos pie mūsdienu problēmām.

3.6.5 Dažādu iniciatīvu sērijas sagatavošana galvenajos virzienos ir aprakstījusi notiekošās un padziļinātas transatlantiskās sadarbības svarīgumu un nepieciešamību. Vācu Maršala fonds no Amerikas Savienotajām Valstīm un Transatlantiskais Politikas tīkls ir bijušas starp visaktīvākajām organizācijām, kas darbojas ES – ASV attiecībās. To aktivitātes svārstās no sabiedriskās domas analizēšanas abās Atlantijas okeāna pusēs, ieskaitot ekonomiskos sadarbības aspektus, līdz kontaktu un konferenču organizēšanai, un līdz ieteikumu un stratēģiju izdarīšanai nākotnes ES – ASV attiecībām.

3.6.6 Transatlantiskais Politikas tīkls ir izveidojis 10-punktu – 10-gadu darbības plānu, lai nostiprinātu Transatlantisko partnerību, kas jāsteno no 2005. gada līdz 2015. gadam uz kopēju atzinumu, pamata darbību un izejas punktu izaugsmei. Stratēģija balstās uz četrām interešu jomām: ekonomika, aizsardzība un drošība, politiskā un institucionālā. ⁽²⁾.

3.6.7 Kamēr šī programma rada vērtīgu sasniegumu, lai attīstītu attiecības, EESK nožēlo, ka sociālā attiecību dimensija ir tik tikko pieminēta.

3.6.8 No ekonomiskās puses, eksistē ilgstošas debates par Transatlantisko tirgu ⁽³⁾. TPN pieprasa padziļināt un paplašināt transatlantisko tirgu, citi ir gājuši tālāk, pieprasot Transatlantisko brīvās tirdzniecības zonu. Ņemot vērā gan abu ES integrāciju pieredzi gan NAFTA, EESK cenšas pierādīt par labu pieejai, kura pavienu ekonomisko, sociālo un apkārtējās vides dimensiju, kas balstās uz ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju. Tā arī ir savienojama ar projektu ES konstitūcijai, kurš pieprasa sociālo tirgus ekonomiku, kā vienu no Savienības mērķiem.

⁽¹⁾ Eiropas Padome – Prezidentūras secinājumi

⁽²⁾ Transatlantiskais Politikas tīkls: Stratēģija, lai nostiprinātu Transatlantisko partnerību, Vašingtona-Brisele–2003. gada 4. decembris

⁽³⁾ Cf. Transatlantiskais tīkls: vadmotīvs ekonomiskai sadarbībai, Ērika Manna, MEP, 2003. gada novembris.

4. Transatlantiskās partnerības uzlabošana – kādēļ un kā?

4.1 Spēcīga transatlantiskā partnerība ir būtisks dzinējspēks, lai risinātu gaidāmās problēmas. Gan Eiropa gan ASV abpusēji sadarbojas ar starptautisko institūciju atbalstu dažādās pasaules malās, kas pamatojas uz to attiecīgajām vērtībām, pārliecībām un politikām. Ekonomiskā un sociālā kohēzija, sociālais pilsoniskais dialogs veido Eiropas vadības pamatelementus, lai gan tie ir daudz mazsvarīgāki Amerikas Savienotajās Valstīs. Šīs atšķirīgās pieejas var tāpēc novest pie konfliktējošiem ieteikumiem un sadarbības modeļiem noteiktajā reģionā.

4.1.1 Piemēram, tajā laikā, kad ASV dzinējspēks ir Amerikas Brīvās tirdzniecības zonas (FTAA) izveide uz NAFTA līguma modeļa, citi uzskatu piekritēji reģionā ir diskutējuši par tuvošanos Eiropas Integrācijas pieredzei. Izpildītāji, tik dažādi kā Brazīlijas valdība, Meksikas prezidents Vičente Fokss ("NAFTA plus"), ASV pārstāvji un arodbiedrību tīkls ir pieprasījuši alternatīvu FTAA, kurā būtu ietverti līdzīgi elementi kā ES, tādi kā attīstības fonds, lai samazinātu atšķirības, brīvā personu kustība, piedalīšanās lēmumu pieņemšanā, vienota valūta un realizējami sociālie standarti ⁽⁴⁾.

4.1.2 Ņemot citu piemēru, ekonomiskās un sociālās reformas nākotnes dalībvalstīs centrālajā un austrumeiropā pēdējos 10–15 gados ir bijušas atbalstītas gan ar ES, gan ar starptautiskajām organizācijām, tādām kā SVF un Pasaules banka. Tā kā ES ir vienīgi ierobežota kompetence juridiskais dzimtpašums dažās jomās – piem. sociālās aizsardzības sistēmās – reformas šajās jomās veic starptautiskas institūcijas, kas orientētas uz sabiedrības modeli ar pamatvērtībām un principiem, kas nav pilnībā savienojami ar Eiropas sabiedrības modeli, kas var radīt problēmas, kad pievienosies jaunās valstis ⁽⁵⁾.

4.2 Ja Eiropa vēlas spēcīgāku bāsi starptautiskajā arēnā, tai būs jāturpina integrēties, lai palielinātu savu iespēju izteikties un darboties starptautiskā sabiedrībā. Šajā kontekstā EESK apsveic pūles, kuras ir uzņēmusies Īrijas prezidentūra un cer, ka nesenie sasniegumi dalībvalstu pozīcijās dos ieguldījumu, lai sasniegtu vienprātību nākotnes konstitūcijā.

4.3 Transatlantiskā partnerība ir izveidojusi virkni institucionālo pasākumu, ieskaitot valdības, kā arī likumdevējus un pilsoniskās sabiedrības tīklus. Pilsoniskā sabiedrība piedalās dažādu Transatlantisko dialogu formās, kuri kā liekas ir nevienādi aktīvi:

⁽⁴⁾ Sāra Andersone, Džons Kavana: Eiropas integrācijas stundas Amerikas Politisko pētījumu institūtam, Vašingtona, 2004. gada februāris.

⁽⁵⁾ EESK: Ekonomiskās un sociālās paplašināšanās sekas kandidātvalstīs, OV C 85, 8.4.2003.

4.3.1 Transatlantiskais biznesa dialogs (TABD) bija pirmais un pašlaik visaktīvākais no dialogiem. Tomēr ir nelielas šaubas par tā efektivitāti un rezultātu īstenošanu. Tas tika spēcināts ES -ASV samītā 2003.gadā. Nesen divi jaunie līdz-prezidenti paziņoja, ka viņi redzēja vajadzību atdzīvināt TABD, lai palīdzētu izveidot no barjerām brīvu transatlantisko tīklu un stimulētu transatlantisko ekonomisko sadarbību.

4.3.2 Transatlantiskais darbaspēka dialogs (TADD) ir pārsvarā ieņēmis vietu pie eksistējošām arodbiedrību konfigurācijām. Lai dotu pilnīgu ieguldījumu Transatlantiskajā dialogā un attīstītu ES -ASV attiecību sociālo dimensiju, TADD jānostiprina. 2001.-2003.gada laikā kopējais projekts par "Transatlantiskā dialoga uzlabošanu – darba pasauli" caur virkni apmācību semināru saveda kopā arodbiedrību pārstāvjus no starptautiskām kompānijām.

4.3.3 Sešu gadu laikā, Transatlantiskais patērētāju dialogs (TAPD) ir izveidojies par visaktīvāko no dialogiem. Tas apspriež jautājumus, kas attiecas uz abām pusēm, tādus kā GMO, negaidītais tirdzniecības e-pasts (surogātpasts), digitālās autortiesības, kā arī jautājumus, kas skar patērētājus attīstības valstīs, savedot kopā patērētāju pārstāvjus no ES un ASV, un pārstāvat patērētāju perspektīvas divām administrācijām.

4.3.4 Transatlantiskais vides dialogs (TAVD) ilga mazāk par diviem gadiem, sakarā ar finansēšanas grūtībām, bet tas ir būtisks elements attiecībā un apkārtējās vides jautājumiem.

4.3.5 Eksistējošā institucionālā sadarbība starp abiem parlamentiem ir attīstījusies, lai kļūtu par Transatlantisko likumdevēju dialogu, kurš tagad organizē video- konferences un divreiz gadā notiekošas sanāksmes.

4.3.6 Neformālais transatlantiskais lauksaimnieku dialogs jānostiprina un jāintegrē transatlantiskajos dialogos un tīklos, valdē pieņemot jautājumus, tādus kā GMO, hormoni, un it īpaši, Eiropas lauksaimniecības modelis.

4.3.7 Turklāt Eiropas komisija ir uzsākusi divas cilvēki-cilvēkiem iniciatīvas izglītības un politikas veidošanas jomas, iesaistot ES centrus amerikāņu universitātēs, kā arī zinātnieku kolektīvus, akadēmiskās institūcijas un tīklus pašvaldību līmenī.

4.3.8 Citi neformālie dialogi veido attēlu.

4.4 EESK, pamatojoties uz savu konsultatīvo lomu Europā un tās sadarbības aktivitātēs ar sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību visā pasaulē, var būt labi izvietota, lai kalpotu par vietu, lai veicinātu dialogu un savestu kopā iesaistītās puses.

5. Ierosinājumi-ieteikumi

5.1 Atbilstot Eiropadomes Īrijas prezidentūrai, kuras mērķis ir nodrošināt saliedētas un produktīvas politiskās un ekonomiskās transatlantiskās attiecības, EESK spēcīgi atbalsta transatlantisko sadarbību un iesaka, ka tā ir jānostiprina un jāpaplašina gan iesaistot plašāko iespējamo interešu un izpildītāju amplitūdu, gan lai attīstītu un paplašinātu pieeju, ietverot jautājumus, kas attiecas uz dialogiem un to attiecīgajiem vēlētajiem abās Atlantijas okeāna pusēs.

5.2 EESK spēcīgi atbalsta konstruktīvu atiecīgo interešu sabiedrību iesaistīšanu no Amerikas un Eiropas pilsoniskās sabiedrības. Dialoga struktūra, kas ir izveidota no 1990.gadu dialogiem, ir noderīgs instruments, kurš var un turpmāk jāattīsta, ietverot plašāku pilsonisko sabiedrību tīklu loku.

5.2.1 Lai liktu šiem dialogiem un tīkliem darboties efektīvāk, būs nepieciešams izveidot uz to atbilstošajām interesēm, cenšanās un sakariem un pamata savstarpējās intereses jautājumiem par iesaistītajiem partneriem. Var būt noderīgi, lai būtu pilnīgas pārrunas par viņu lomu un misiju, kā arī par viņu efektivitātes uzlabošanu. Tas ietver kopējas sapratnes izstrādi abās Atlantijas okeāna pusēs, ir īpaši ar valdībām un parlamentiem, kuri ir svarīgi dialogu sociālie partneri.

5.2.2 Pielietojot pagātnes pieredzes, šiem dialogiem un tīkliem vajadzētu vienādu pieeju pie valdības un augsta līmeņa ierēdņiem, kuri varētu padarīt to funkcionēšanu un darbu pievilcīgāku viņu attiecīgajām interešu grupām. Tos nostiprinot arī vajag, lai rezultāti no viņu apsvērumiem tiek labāk ņemti vērā politiskajos lēmumos.

5.2.3 Dialogu un tīklu saglabāšana, to darbošanās un nostiprināšana prasa uzticēšanos un finanšu līdzekļu piešķiršanu, ietverot pamatizmaksas. Šajā kontekstā EESK norāda, ka finansēšanai vajadzētu ietvert līdzekļus apspriežu rīkošanai, kuri varētu būt nepieciešami, lai atrastu kopēju iemeslu, un kopējo projektu attīstībai.

5.2.4 Ar laiku EESK būtu gatava dot ieguldījumu palielinātai informācijai un mijiedarbībai starp šiem dialogiem un tīkliem, kuri varētu novest pie regulāras un nepārtrauktas sadarbības. Jāapsver arī Transatlantiskās un/vai ASV Ekonomikas un sociālo lietu komitejas izveide.

5.3 Risināmie jautājumi jāveido uz dialogu un tīklu atbilstošajām interesēm, centieniem un sakariem un to vēlētajiem. Dialogi ir jau izlēmuši vai ieteikuši jautājumus, kuras tie aplūkos un noformulējuši mērķus, kuras tie vēlētos sasniegt.

5.3.1 TABD ir nesen atjaunojis savu nodošanos, lai nostiprinātu transatlantiskās attiecības un veicinātu globālo ekonomisko sadarbību un attīstību. TABD ir uzņēmies saistības, lai nodarbotos ar pamatprogrammu, kuru vada tā biedri. Tas gatavojas proaktīvi noteikt gaidāmās problēmas un sniegt konkrētu augsta līmeņa biznesa ieguldījumu ES -ASV likumdošanas un politikas programmā, lai izstrādātu galvenos ieteikumus ASV administrācijai ES komisijai. Tas gatavojas nākt klajā ar risinājumiem transatlantiskām ekonomikas, tirdzniecības un investīciju problēmām un ieteikt jomas kopējai valdību darbībai Atlantijas okeāna abās pusēs. Nesen tika noteiktas četras prioritātes jomas: tirdzniecības liberalizācija un Dohas raunds, intelektuālā īpašuma tiesības, starptautiskās grāmatvedības standarti un drošība un tirdzniecības jautājumi. Tās mērķis ir "palīdzēt izveidot no barjerām brīvu transatlantisko tirgu, kurš kalpotu par katalizatoru globālai tirdzniecībai liberalizācijai un labklājībai, un lai stimulētu inovācijas, investīcijas un ekonomisko izaugsmi, un izveidotu jaunas darba vietas". TABD arī gatavojas kontrolēt valdības progresu tā ieteikumu īstenošanā ⁽¹⁾.

5.3.2 TADD, arodbiedrības pievieno transatlantiskām attiecībām ļoti būtisku nozīmi un aplūko veidus, kā tās var efektīvi paplašināt un padziļināt. Arodbiedrības daudzu gadu gaitā ir izstrādājušas savas divpusējās attiecības un gribētu redzēt, ka Transatlantiskais darbspēka tirgus paplašinās. Ir neskaitāmi iespējamie temati sociālās, ekonomikas un darba dimensijās, kuri varētu tikt apspriesti. Darba dislokācija, kura notiek abās Atlantijas okeāna pusēs, varētu būt jautājums, lai apmainītos ar labāko izmantoto praksi. Pa pēdām lieliem korporatīviem sabrukumiem, uzlabojot korporatīvo vadību, lai palielinātu atbildību un strādnieku balsi citā jautājumā. Pārskatot sociālās aizsardzības, veselības aprūpes, izglītības un apmācības, profesionālo drošību un veselību, pensiju sistēmas, plašās rūpniecības attiecības, ieskaitot struktūru līgumus un attīstības palīdzību attiecībā uz pamatdarba standartiem un citiem saistītiem dialoga jautājumiem ⁽²⁾.

5.3.3 TAPD attīsta un veido vienotās patērētāju politikas ASV valdībai un Eiropas Savienībai, lai veicinātu patērētāju intereses ES un ES politikas formulējumā. Piedalās 45 ES un 20 ASV patērētāju organizācijas, galvenokārt caur darba grupu

biedriem par pārtikas jautājumiem, e-komerciju, tirdzniecību, ekonomikas jautājumiem un intelektuālo īpašumu, kuri ir izstrādā un veido kopēju TAPD politikas pozīciju. Tā prioritātes valdības akcijai no 2003. līdz 2004. gadam ietver Globālo intelektuālā īpašuma noteikumus un pieeju pie medicīnas, Ģenētiski modificētiem organismiem, pārtikas aplīmēšanu, nevēlama komercijas elektroniskā pasta (surogātpasta-Spam), Interneta viltošanas un patērētāju kompensācijas, produktu marķējuma un tirdzniecības likumiem, caurskatāmības un savlaicīgas brīdināšanas ⁽³⁾.

5.3.4 Transatlantiskais vides aizsardzības dialogs diemžēl ir pārtraukts, bet devis nozīmīgu attīstību, tādu brīdināšanu par globālo sasilšanu, tādēļ transatlantiskās pilsoniskās sabiedrības tīklu aktivitātes šajā jomā jāatbalsta.

5.4 EESK var būt noderīga platforma, lai izteiktu transatlantiskos dialogus un tīklus spēcīgāk un uzlabotu to mijiedarbību.

5.4.1 EESK šajā kontekstā piedāvā noorganizēt konferenci kopā ar iesaistītajiem izpildītājiem. Šādas konferences mērķis būtu sekmēt transatlantiskās pilsoniskās sabiedrības tīklu attīstību par apkārtējās vides jautājumiem, lai attīstītu kopēju sapratni par dialogu nevalstiskā līmenī, tēmām, kas jāaplūko un kuri būtu labākie veidi, lai kopā sasniegtu atbilstošos mērķus un stratēģijas un apmainītos ar viedokļiem un darbu.

5.4.2 Sagatavojot konferenci, EESK kontaktēsies ar iesaistītiem izpildītājiem un institūcijām, lai identificētu iesaistītās pilsoniskās sabiedrības daļas, kas jāpārstāv konferencē, izskatīt viņu intereses un rūpes, kā arī tēmas, kuras viņi vēlētos aplūkot un izveidot pamatu sadarbībai.

5.4.3 Ieguvums no nostiprināta dialoga sastāvētu no pilsoniskās sabiedrības aktivizēšanas abās Atlantijas okeāna pusēs, efektīvu tīklu izveides, viedokļu apmaiņas veicināšanas iekš un starp transatlantisko pilsonisko sabiedrību tīkliem, ieskaitot Dialogus, nodrošina augsta līmeņa pieeju pie valdības, palīdzību, lai izveidotu labas profesionālas attiecības starp šiem tīkliem un dialogiem un vadību/administrāciju. Tādējādi tas nostiprinātu un uzlabotu institucionālās struktūras ne tikai ilgttermiņa ES un ASV, bet arī visas pasaules interesēs.

Briselē, 2004. gada 3. jūnijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

prezidents

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ TABD komentāri un dokumenti, kurus izplatīja pētniecības grupu sanāksmē Dublinā, 2004. gada 24. martā.

⁽²⁾ Arodbiedrības paziņojums pētniecības grupu sanāksmei Dublinā, 2004. gada 24. martā.

⁽³⁾ TAPD tīmeklis: www.tacd.org